

крадіжок – на **20,1 %**; шахрайств – на **18,5 %**; хуліганств – на **22,9 %**; незаконних заволодінь транспортними засобами – на **38,7 %**.

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що найближчим часом діяльність організованої злочинності в Київській області буде мінімізовано, а досягнуті позитивні зрушення у напрямі зменшення загального рівня злочинності злочинності та недопущення загострення криміногенної ситуації в цілому є пріоритетним завданням поліції регіону.

Новик Віталій Алікович,
начальник структурного підрозділу
Управління оперативного забезпечення
розслідування кримінальних
правопорушень, вчинених службовими
особами, Головного оперативного
управління Державного бюро
розслідувань

ПРАВОВА ОХОРОНА ЛІСОВОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Анотація. Важливим завданням державної політики є раціональне використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення захисту, відновлення лісового фонду України. А також запобігання вчиненню кримінальних правопорушень у галузі охорони лісового фонду.

Ключові слова: ліс, лісовий фонд, запобігання кримінальним правопорушенням, правова охорона лісового фонду України.

Summary. An important task of government policy is the rational use and reproduction of natural resources, ensuring the protection and regeneration of Ukraine's forest fund. And also prevention of committing criminal acts in the field of forest protection.

Keywords: forest, forest fund, prevention of criminal offences, legal protection of forest fund of Ukraine.

Одним з найважливіших завдань нашої держави є захист навколишнього природного середовища, а саме охорони лісового фонду України¹, який є її національним багатством та джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

Саме ліси за своїм призначенням та місцезнаходженням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції. Незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням

¹ Усі ліси на території України, незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням вони зростають, та незалежно від права власності на них, становлять лісовий фонд України і перебувають під охороною держави [1].

зростають ліси, та незалежно від права власності на них, становлять лісовий фонд України і перебувають під охороною держави [1]. В основі державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища покладено раціональне використання та відтворення природних ресурсів, а саме лісового фонду. Президент України визначив посилення боротьби з правопорушеннями у сфері охорони довкілля одним з пріоритетів та започаткував реалізацію державної програми «Масштабне заліснення України» [2].

Вже у жовтні 2021 року розпочалася кампанія із масштабного заліснення України в рамках програми Президента України «Зелена країна». Ініціатива передбачає збереження та відтворення лісів, збільшення їх площі. Зокрема, у планах – висадити на території України 1 мільярд дерев у найближчі 3 роки. За 10 років площа лісів має зрости на 1 мільйон гектарів.

Правовий захист лісового фонду регулюється Конституцією України, Лісовим кодексом, Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про мисливське господарство та полювання», Постановою КМ України від 08.10.2014 № 521 «Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України», Постановою КМ України від 01.03.2007 № 303 «Про затвердження Правил відтворення лісів», Постановою КМ України від 04.12.2019 №1142 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених», Постановою КМ України від 04.12.2019 № 1178 «Про реалізацію експериментального проекту щодо проведення електронних аукціонів з продажу необробленої деревини» та ін.

Саме на Державне агентство лісових ресурсів України, як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, покладається виконання наступних завдань: 1) реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства; 2) внесення на розгляд Міністра захисту довкілля та природних ресурсів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства [3].

Головним суб'єктом запобігання вчинення кримінальних правопорушень у галузі охорони лісового фонду є Державна лісова охорона, що має статус правоохоронного органу. Метою її діяльності є здійснення правових, лісоохоронних та інших заходів, спрямованих на збереження, розширене відтворення, невиснажливе використання лісових ресурсів та об'єктів тваринного світу.

На Держлісоохорону покладено забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу; запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського

господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин; організація та координація заходів з охорони державного мисливського фонду [4].

Незважаючи на розгалужену систему нормативно-правових актів та систему заходів, які передбачають захист лісового фонду України сьогодні спостерігається негативні тенденції кримінальних правопорушень у сфері охорони навколишнього природного середовища, у тому числі і лісів. Системність та масштабність протиправних проявів, пов'язані з незаконними порубками лісів, значним рівнем корупції у лісовій галузі, що призводить до порушення екологічної рівноваги, масового знищення об'єктів рослинного світу, забруднення значних територій, виникнення надзвичайних ситуацій природного характеру і створює загрозу національній та екологічній безпеці України.

Забезпечення збереження лісового фонду обумовлено зростанням кількості кримінальних правопорушень та збільшенням завданої шкоди діями у сфері використання лісових ресурсів.

Особливо небезпечним те, що до вчинення кримінальних правопорушень у сфері використання лісових ресурсів причетні працівники державної лісової охорони, на які покладається здійснення державного контролю за додержанням лісового законодавства та забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, захист від шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу.

У 2020 році було повідомлено про підозру 155 працівникам Державної лісової охорони та направлено до суду обвинувальних актів щодо 70 працівників Державної лісової охорони, а начальнику Запорізького обласного управління лісового та мисливського господарства було вчинено 70 тис. гр. вимагання неправомірної вигоди.

Протиправна діяльність в лісгосподарській галузі організовується та супроводжується посадовими особами спеціалізованих державних підприємств з метою створення необлікованої деревини. При організації протиправних схем організатори вступають в змову з працівниками, як правило, керівної ланки підрозділів правоохоронних та контролюючих органів (Національної поліції України, СБУ України, Державної екологічної інспекції України, Державним лісовим агентством України), яким систематично сплачується неправомірна вигода за невжиття відповідних заходів реагування щодо припинення протиправної діяльності пов'язаної із незаконними рубками, транспортуванням, обробкою і продажем необлікованої деревини, а також сприяння правопорушникам в уникненні від передбачено законом відповідальності.

Важливим є те, що перешкодами у здійсненні досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері охорони лісового фонду є недоліки законодавчого характеру, а саме: підпорядкованість

лісокористувачів різним органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, що обмежує контроль профільними органами за дотриманням лісокористувачами законодавства у сфері лісокористування; різна кваліфікація органами досудового розслідування протиправних дій підозрюваних осіб відповідно кримінального законодавства; неврегульованість у законодавстві порядку перевезення та переробки незаконно зрубаного лісу; мінімізація митних платежів під час експорту лісу; монополізація діяльності з організації продажу деревини через товарні біржі.

Наведені дані переконують, що розробка ефективного правового регулювання охорони лісового фонду України та заходів виявлення та запобігання зловживання владою або службовим становищем у галузі охорони лісового фонду України має стати пріоритетним напрямом державної політики боротьби зі злочинністю та дієвим засобом забезпечення охорони лісів України.

Відповідно, збереження, відновлення та недопущення вчинення кримінальних правопорушень в цій галузі одним із невідкладних завдань державної політики.

Список використаних джерел

1. Лісовий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
2. Указ Президента України №228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2282021-39089>.
3. Положення про Державне агентство Державних лісових ресурсів. Постанова КМ України від 8 жовтня 2014 р. № 521. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF#n8>.
4. Положення про Державну лісову охорону. Постанова КМ України від 16 вересня 2009 р. № 976. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2009-%D0%BF#Text>.

Новосад Юрій Олександрович,
керівник Ковельської міжрайонної
прокуратури Волинської області, доктор
юридичних наук;

Попельнюк Тарас Вікторович,
аспірант кафедри кримінального права та
процесу Волинського національного
університету ім. Лесі Українки

ПЕРСОНАЛ КОЛОНІЙ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ

Анотація. У статті з'ясовано зміст поняття «об'єкт кримінологічної профілактики» та проблемність його використання у запобіжній діяльності у сфері виконання покарань України, а також